

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poštno ček. račun: štev. 9-12410

Cena: Posamezna štev. L 20
Naročnina: Mesečna L 85
Za inozemstvo: Mesečno L 150

Leto III. - Štev. 1

Gorica - 4. januarja 1951 - Trst

Izhaja vsak četrtek

Sloga s komunisti?

Nujno je treba, da tudi o tem izrečemo odločilno besedo, ker verojamo, da je še danes marsikdo prepičan, da nam je narodna sloga s komunisti potrebna.

To narodno logo pa bi komunisti radi organizirali v svoji Osvobodilni ali nar. fronti. Naše komunistične časopisje postavlja to svojo organizacijo kot edino, ki naj predstavlja naš narod pred svetom.

Vsi, ki niso v tej organizaciji, so sami narodni izdajalci.

Ugotoviti moramo najprej neizpodbitno dejstvo, da se vse te fronte, naj že nosijo katerikoli drugi prilastek pred seboj, od komunistov ustavnovljene in da so pod njihovim vodstvom slepo orodje komunistične partije.

Kdor si je med nami rešil iz veseljnega potopa komunistične propagande le košček svoje pameti mu ni težko spredeti, da je komunizem organizirano brezboštvo, negacija vsega nadnaravnega in zato čisti materializem, ki rabi tudi surou silo nad človekovo svobodo v svojo korist.

Kdor med nami si je ohranil tudi svojo katoliško vero in pozna vsej temeljne resnice krščanske vere mu mora biti jasno, kako strašna poguba za naš narod je ta komunizem.

Toda komunizem ni bitje samo na sebi obstoječe, on je utelešen v ljudeh, ki mu služijo in ga širijo. Komunizem napadati in pobijati pa ni mogoče drugače, nego v kolikor se ponavlja v mišljenju, govoru, knjigah in časopisih tega ali onega komunističnega pravaka, bodisi, da je politik, govornik ali pisatelj.

Ker je komunizem brezboštvo, se ga moramo ogibati kakor smrte kuge. Po naših prejšnjih ugotovitvah se moramo torej praktično izgibati komunistov, se ne smemo z njimi družiti. Kakor je sv. Pavel svaril svoje verne Korinčane pred skupnim sožitjem z javnimi grešniki, tako in še bolj moramo mi svariti rojake pred skupnimi organizacijami s komunisti.

Ne prihajajte mi pri tem na dan s krščansko ljubeznijo! Ničče ni dolžan svojega bližnjega tako ljubiti, da pri tem samega sebe večno pogubi. Da, mi ljubimo tudi komuniste, osebno mu dobro želimo, molimo zanj, da se spreobrne, priskočimo mu na pomoč, ko ga nesreča tare; toda v občevanju z njim, v javnem življenju nam mora ostati vedno sveto pravilo: ne druži se z njim!

Kjerkoli komunisti ustanavljajo politična, kulturna in gospodarska društva, četudi stavijo v pravila, da gre samo v narodno korist ali mora celo izrecno poudarjajo, da so društva versko neutralna, tam zavedni katoličani ne smejo in ne morejo sodelovati.

Zakaj? Prvič zato ker je neutralnost nasproti veri, kakor je naša, ravno tako nemogoča, kakor nasproti Bogu: katoličan ne more in sme nobene reči in nobenega podjetja odtegniti vplivu in moči svete vere.

Družič zato, ker je komunizem že po bistvu svojega materializma brez vsake morale in mu zato ne moremo in ne smemo ničesar verjeti. Kar danes trdi jutri zanika, če mu tako boljši kaže. Zaupanje v njegove še tako slovesne besede je nemogoče.

Tretjič, ker je komunizem po svojem bistvu in doktrini tak, da hoče in mora iskat privržence na vse načine. Za komunista ne velja: Jaz sem komunist, ti budi, kar ho-

čes! Za komunista velja samo: Tudi ti moraš biti komunist, če ne je bolje, da te ni!

In poslednjič zato, ker smo praktično izkusili: kdor se s komunisti druži postane komunist.

Med katoličanstvom in komunizmom je torej vsaka sprava, tudi začasna nemogoča, ravno tako, kakor med Bogom in peklom.

Vem, kaj mi bo nato rekel solzavni narodnjak iz Oslarja, Pevme, Podgorje, Štandreža ali Cerice: Tedaj nobene zvezze s komunisti. Jojmene!

Premisli vendar koliko pri tem tripi naša narodna korist. Ti si zato, da se cepimo in tako sami sebe slabimo v boju z narodnimi nasprotniki! Nič ne velja tudi tu ugovor solzavega narodnjaka!

Komunizem je brezboštvo, zatorej se ne moremo z njim družiti v nobeni obliki, da bi prej ali slej tudi nas ne okužil, kakor je že marsikaterega solzavega narodnjaka. Četudi bi se dalo v skupnosti z komunisti dosegči kako narodno drobtinico je pa komunizem sam, ki bi pri tem zmagoval, za naš narod največja poguba in nesreča.

Odločilna ofenziva na Koreji

Ravno na novega leta dan so komunisti začeli svojo drugo silovito ofenzivo zoper sile OZN. V ta namen so nagradili ob vsej obrambi, četudi, ki teče severno od Seula od enega morskega brega do drugega, kakih en milijon dvesto tisoč mož z namenom, da dokončno obračunajo z Mac Arthurjem. Ta ima pod svojim poveljstvom morda eno tretjino sil v primeru s sovražnikom. Vendar računa na pomoč mornarice in letalstva, ki je močnejše nego komunistično, čeprav so tudi ti pokazali, da so dobili nova močna letalska ojačanja. Zato so se zadnje dni pred ofenzivo odigrale velike zračne bitke med desetinami in desetinami letal v višini deset tisoč metrov. To so bile prve velike zračne bitke, odkar trajajo boji na Koreji. Sile OZN so se na pričakovanju ofenzivo pripravile ter izpraznile Seul, ki je že padel. Zavedajo se, da ne bodo mogle vztrajati v statični obrambi, zato so se pripravile na obrambo v globino, to se pravi, pripravili so se na počasen obramben umik proti jugu kakor ob prvem napadu lansko polletje. S tem hočejo pridobiti na času, ker upajo, da se bo medtem položaj spremenil njim v korist.

Zaupnica francoski vladi

Na Silvestrovo je francoska zaupnica po dolgi debati sprevela državni proračun za oborožitev v znesku čez 700 milijard lir. Istočasno je zaupnica izrazila vladi zaupanje s 331 glasovi proti 158 komunistom. To je bilo prvič, da so za vlado glasovali vsi razen komunistov.

Avstrijski predsednik umrl

Zadnji dan leta je umrl na Dunaju predsednik avstrijske republike dr. Karel Renner, ki je ravno 14. decembra praznoval 80 letnico svojega rojstva. Rodil se je v Dolnjih

Ker pa je človeško življenje zelo pisano in različno priznavamo, da so tukatam skupni interesi, za katere slučajno ni nemogoče skupen nastop. Najhujši sovražnik hiti ga ssti ogenj v sosedovi hiši iz strahu, da se ogenj ne razširi do njegove. To so slučajni kompromisi, pri katerih je skupen nastop za dobro stvar mogoč, dokler se gre za določeno zadevo.

To so pa le izredni slučaji. Katoliški Slovenci moramo imeti svoja kulturna, gospodarska in politična udrženja. Le tako bomo narodu res koristili. Vsako slepomislenje z narodnimi gesli pod komunističnim klobukom pa je naša verska in narodna poguba.

Sopotniki komunizma so dobrodošli komunistom sanjo nekaj časa. Če hočejo s komunizmom stalno vzeti kot večni sopotniki in si v določenem roku ne priborio partiske izkaznine priletete nekega lepega dne skozi okno na cestni tlah in si razbijajo črepino.

Mi pa hočemo rešiti narod, zato ne gremo s komunizmom.

Tarnovicah na Moravskem leta 1870. Po končanih vsečilskih studijah je pristopil k socialistom stranki ter postal v njenih vrstah do smrti. Leta 1919 je postal prvi avstrijski zvezni kancler in je kot tak podpisal mirovno pogodbo v Saint Germainu. Pozneje je bil tudi zunanjki minister.

Po drugi svetovni vojni je dr. Renner postal predsednik prve avstrijske vlade in 20. decembra 1945. je bil soglasno izvoljen za avstrijskega zveznega predsednika. Na tem mestu ga je zadela smrt. V življenju je pokazal pravčnost in strpnost do drugih narodov in je zato užival pri vseh največji ugled.

Politični razvoj v Jugoslaviji

V Beogradu je pred novim letom zasedala ljudska skupščina. Njen zasedanje ni važno zato, ker bi morda skupščina imela kako odločilno besedo pri političnem vodstvu države. To je pridržano partiskemu vodstvu. Vendar je zasedanje skupščine važno zato, ker nudi priliko vodilnim osebnostim v državi, da iznesajo svoje nazore in načrte, katere seveda skupščina brez kritike enoglasno odobri. Tako smo na zadnjem zasedanju doživelvi več takih programatičnih govorov. Med temi je važen posebno govor maršala Tita, ki je na zasedanju nastopil kot obrambni minister ter govoril o jugoslovanskem oborožitvenem načrtu v zvezi z zunanjim politikom. Navedel je marsikaj zanimivega na račun Sovjetske zvezne, kar je prejšnja leta tajil, dokler so bili še prijatelji. Povedal je n. pr., da se je Rusija obvezala preskrbovali Jugoslavijo z orožjem, a da tega ni storila, oziroma, da je pošljala staro in slabo orožje za novo, čeprav so Jugoslovani vse plačevali z dobrim blagom, posebno z živežem in surovinami. Priznal je, da se incidenti na meji vedno bolj množijo. Od preloma s kominformom, da jih je bilo 1397, od teh dobra polovica v preteklem letu. Vsled tega, je zaključil Tito, je bila Jugoslavija prisiljena, da sama izdeluje orožje za svojo armadno in pa da išče opore pri zapadnih narodih. Isto misel je Tito poudaril pri novoletnih voščilih jugoslovan-

Ameriški izolacionizem

V preteklem stoletju, potem ko so si Združene države Amerike priznale neodvisnost, so izdelale znamenito politično geslo: »Amerika Amerikancem! S tem so hoteli reči, da njihova zemlja pripada njim, zato naj se drugi v njihove zadeve ne vtikajo; prav tako pa so ta čas zgradili tudi drugo trditev, naj se Amerika ne vtika v zadeve ostalega sveta. Živi naj sama zase, češ da bo tako najlaže ohranila sebi mir in neodvisnost. To slednjo trditev imenujemo ameriški izolacionizem.

Tega načela so se Združene države držale vse do prve svetovne vojne. Leta 1917 pod Wilsonovim predsedstvom je zmagal drugačno mnenje. Uvideli so, da bi Amerika izgubila mir in neodvisnost, če bi na svetu dobila absolutno premoč Viljemova Nemčija. Zato se je prvič v zgodovini zgodilo, da so Združene države leta 1917 stopile v vojno zoper Nemčijo in centralne sile.

Na žalost je po zmagovalitem koncu prve svetovne vojne zoper prišlo v premoč v ZDA stremljenje izolacionizm. Zato so se Združene države zoper umaknile na ameriško celino in se zaprle same vase. Tako se je vršilo vse dogajanje svetovne politike med obema vojnoma brez ameriškega sodelovanja. Tudi v Zvezdu narodov s sedežem v Ženevi Amerikanci niso vstopili. Vsled tega je bilo delo te organizacije tako zelo neučinkovito, veliko bolj nego delo sedanjega OZN.

Ob izbruhu druge svetovne vojne so Amerikanci hoteli ostati zvesti svojemu izolacionizmu. Toda prav kmalu so njihovi vodilni politiki, zlasti pokojni predsednik Roosevelt, uvideli, da se bodo zmanjšali diktature, če zmaga enkrat v Evropi. Prej ali slej bi postali njena žrtev tudi oni sami. Zato pa je šla Rooseveltova politika od začetka druge svetovne vojne za tem, da pripravi ameriško ljudstvo na odločilen poseg v boje v Evropi. To se

mu je posrečilo. In ni dvoma, da so demokratične sile zmagale Hitlerjevo diktaturo v veliki meri s posmocjo Amerike.

Po drugi svetovni vojni so ZDA ostale delaven in odločilen član mednarodnega občestva, zlasti organizacije Združenih narodov. Vendari stremljene po izolacionizmu v Ameriki nikoli popolnoma zamrlo. Tudi danes ne. Še vedno se oglašajo možje, ki zagovarjajo trditev, češ da je za Združene države najboljše, če se umaknejo za svoje močne okope Atlantskega in Tihega oceana ter prepustijo ostali svet, zlasti Evropo, njegovi usodi. V zadnjih dveh, treh tednih se ravno o tem veliko govori in razpravlja v Ameriki. Za glavnega zastopnika izolacionizma se je izkazal bivši republikanski predsednik Hoover, ki je v dolgem govoru skušal pričati Amerikance, da je zanje najbolje, če se umaknejo domov in čakajo, kaj bo, posebno ker se Evropejci sami nočejo zganiti ter čakajo, da bi jih sami Amerikanci branili pred komunistični napadom.

Hooverjev govor je izval val nasprotovanja pri voditeljih demokratične stranke, pa tudi pri številnih vodilnih osebnostih republikancev. Hooverjevo tezo so pobijali Truman, Acheson posebno pa eden glavnih republikancev Foster Dulles. Glavni dokazi, ki se jih ti slednji poslužujejo, so sledeči:

Če Amerika dopusti, da se Sovjetska zveza polasti tudi Zapadne Evrope, potem bo postala sovjetska Rusija tako močna, da bo daleč nadkritila Združene države.

V tem primeru bo Sovjetska zveza upeljala svojo skupnost narodov na vseh treh kontinentih, Evropi, Aziji in Afriki ter bi prekinila trgovinske in druge zveze z ostalim svetom, kot to dela že sedaj. In tedaj bi se Amerika znašla sama brez zunanjne trgovine v sovražnem svetu. To bi pomenilo konec blagostanja ameriškega ljudstva in prej ali slej tudi konec ameriške neodvisnosti.

Če ZDA dopustijo, da se Sovjetska Rusija polasti vseh evropskih oporišč, se s tem odreče možnosti za uspešno protofenzivo, kajti manjka bi ji odskočna deska za vojne operacije proti Sovjetom.

Te in slične pomislike so izvedli govorniki proti Hooverju in izolacionistom. Vse kaže, da večina Amerikancev misli in gleda kakor trije ter da ne bodo mirno gledali sovjetskega zavojevanja Evrope in ostalega sveta. To so prav za prav že pokazali na Koreji in sedaj v Evropi, ko se je po bruseljskih razgovorih začelo učinkovito delo za obrambo Evrope.

Španija prihaja

General Franco je v novoletni poslanici izjavil, da Španija želi stopiti v krog zapadnih držav, ki se borijo zoper komunizem. Dejal je, da je zelo začuden, ker Španije niso že prej povabili. Njegova država, da bi bila pripravljena tudi sama se

Italija za oborožitev Evrope

Odbor za obrambo Evrope je izdelal načrte, kaj in koliko bodo posamezne države izdelovale za skupno obrambo. Italiji so poverili načrte in za zavezničke divizije, so tudi rekli, da bodo sabotirali; a končno so le vse orožje izkrali brez posebnih motenj.

PRVA NEDELJA PO RAZGLAŠENJU

Iz svetega evangelija po Iuknu
(Lk 2, 42-52)

Ko je Jezus dopolnil dvanajst let in so po običaju prazniki šli v Jeruzalem ter se po končanih prazniških dneh vračali, je ostal deček Jezus v Jeruzalem in njegovi starši tega niso opazili. Mislec, da je pri druščini, so šli dan hoda in ga iskali med sorodniki in znanci. In ko ga niso našli, so se vrnili v Jeruzalem in ga iskali. Po treh dneh so ga našli v templju, ko je sedel sredi učiteljev, jih poslušal ter popravševal. In vsi, ki so ga slišali, so strmeli nad njegovo razumnostjo in njegovimi odgovorji. Ko so ga ugleđali, so se zavzeli in njegovu mati mu je rekel: Sin zakaj si nama to storil? Glej, Tvoj oče in jaz sta Te z žalostjo iskala. — In rekel jima je: Kaj sta me iskala? Nista li vedela, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta? — Toda ona nista razumela besede, ki jima jo je rekel. In vrnili se je z njima ter prišel v Nazaret in jima je bil pokoren. In njegova mati je vse te besede ohranila v svojem srcu. In Jezus je napredoval v modrosti in starosti in milosti pri Bogu in pri ljudeh.

□

Božič ni največji cerkveni praznik, toda brez dvoma največji družinski praznik. Zima nas zapira v tople sobe. Prazniki obogatijo domove z veseljem, preprostostjo in svetimi navadami, da si brez njih pravega božičnega razpoloženja sploh ne moremo najti. Povezanost praznikov z družino je hotela Cerkev še bolj poudariti v nedelji svete družine. Posvečena je sveti družini, istočasno vsem družinam na svetu.

Za današnji čas je to pravzaprav grenka nedelja. Posvečena je življenu, ki propada. Po božji zamisli bi morala biti družina vir naravnega in nadnaravnega življenga. Preko družin Bog ohranja življene na svetu in ga napoljuje z novimi ljudmi. Staršem je zaupal del svoje stvariteljske moći.

Družine pa morajo skrbeti tudi za življene duš. V družini mora otrok spoznavati Boga. Naučiti se ga mora ljubiti in častiti. Lepi zgledi staršev ga morajo dvigati in mu kazati vzorno življene katoličana. Tako

bo veliko laže ostal dober. Znal bo ceniti vero in Cerkev.

Žal, so mnoge družine pozabile na to svojo lepo nalogu. Zadnja desetletja se vedno bolj uveljavlja plitvo in surovo pojmovanje zakona. Njegove vezi so postale rahle in krhke. Ves način sodobnega življenga in mišljenja trga svete vezi družin.

Marsikatera družina ni več vir življenga, ampak življene delo moji. Za otroka ni prostora v družini. V napoto je postal staršem. Včasih so krive gospodarske razmere, večkrat pa želja po svobodi in uživanju; želja po življenu brez bremen in dolnosti.

Tudi v dušnem oziru so mnoge družine postale morilke lastnih otrok. Starši jih doma ne učijo več moliti. Njihovo lastno življene je vseprej kot zgledno. Nekateri jih niti k prvemu svetemu obhajil in k birmi ne pustijo. So slučaji, ko je otrok s palico kaznovan, ker se je drznil iti k nedeljski maši. Ubogi otroci, ki imajo brezverske štarse in morajo živeti v takih razmerah. Ne spotikajmo se nad pokvarjenostjo današnje mladine, pač pa se čudimo kako so ostali vsaj tako dobr.

Družine se morajo vrniti nazaj k svojemu vzoru, k sveti družini. Njena slika naj bi visela v vsaki hiši in spominjala starše, da mora tudi v njihovi družini živeti Bog s svojimi zapovedmi in svojimi mislostmi.

NEDELJSKA MOLITEV

GOSPOD JEZUS, KRISTUS, KI SI BIL MARIJI IN JOŽEPU PODLOŽEN IN SI POSVETIL DOMAČI ČEDNOSTMI, DAJ NAM, DA SE BOMO Z NJUNO POMOČJO UČILI PO ZGLEDIH TVOJE SVETE DRUŽINE TER DOSPELI V NJE DRUŽBO NA VEKE.

Koledar za prihodnji teden

7. januarja. NEDELJA. I. po razglasenju. Sveti družina. Lucijan.

8. PONEDELJEK. Severin, opat.

9. TOREK. Julijan in Bazilisa, mučenca.

10. SREDA. Agaton, papež.

11. PETEK. Tatjana, mučenka.

13. SOBOTA. Veronika, devica.

PORAZNA BILANCA

9000 katoliških duhovnikov umorjenih

Po njih sadovih jih boste spoznali, je rekel Zveličar, ko je svaril pred volkovi v ovjih oblačilih. Krščansko ljudstvo ni hotelo verjeti ne pažež ne škofom, ko so jih svarili pred komunizmom in je gledalo v komunistih svoje odrešitelje, saj so znali res dobro skriti svoj volčji značaj. Morda bo pri bilanci preganjanja cerkve v desetletju 1940-1950 le odrlo svoje oči in se zavedelo strašne resnice.

Nizozemska katoliška časnikarska agencija je po zanesljivih virih dognala in priobčila statistiko žrtev katoliških duhovnikov v enajstih evropskih državah, kjer je deloma po zvijači deloma z nasiljem zavadal komunizem. Slika tega preganjanja Cerkve, ki je hujše kot je bilo Neronovo, je naslednja:

UKRAJINA. Nad 3600 duhovnikov umorjenih, 3 moški cerkveni redovi, 7 ženskih, 6 semenič, 100 šol in okrog 100 cerkvenih organizacij ukinjenih, okrog 1000 cerkva in kapel zaprtih ali v druge slike porabljenih. V januarju 1948 so ruske oblasti uradno objavile, da je grško-katoliška cerkev v Ukrajini popolnoma prenehala obstajati.

ESTONSKA, LETONSKA in LITVANA. Okrog 1000 svetnih in redovnih duhovnikov pomorjenih ali odvedenih. Preganjanje je pričelo takoj, ko je dežele zasedla rdeča armada.

POLJSKA. V tej nekdaj popolnoma katoliški državi je bilo pred

JUGOSLAVIJA. Doslej je bilo vsega skupaj 1960 kat. duhovnikov in redovnih oseb od policije zaprtih, odpeljanih ali pomorjenih. Med zaprtimi je tudi zagreški nadškof msgr. Stepinac. Župnij je toliko praznini, da pride komaj na vsoko četrto po en dušni pastir, ako bi se porazdelili.

ALBANIJA. Tu je bilo preganja Cerkev najtemeljitejše in kruto. Okrog 715 duhovnikov je izginilo iz dežele, deloma v zapore, deloma v pregnanstvu, deloma v izgonu. Med njimi so tudi vsi škofje; dva izmed njih sta bila v letu 1948 umorjena. Danes je vsako versko življene v državi popolnoma ukinjeno.

Pač žalostna slika verskih razmer pod komunizmom!

Verski liberalizem, ki je pripravljal njivo, kanoj je komunizem sejal, je proglašal geslo: Vera je zasebna zadava poedinca. V javnem življenu je nič ne rabimo, kakor ne rabimo cerkve, ki vero uči. — Ko so bile brazde na njivi sodobnega človeštva že s tem geslom globočko preorane, je prišel sejalec, komunizem, z geslom: Vera je strup za ljudstvo, duševnosti in posmrtnosti ni. Cerkev, ki vero oznanja, je

sovražnica ljudstva in njegovega stremljenja, da si ustvari raj na zemlji. Zato proč z njo!

Da, proč z njo po vseh deželah, kjer mi komunisti zagospodarimo. Začeli so v Rusiji, kjer je danes vse na tleh, kar se imenuje katoliško. Za časa carjev je bilo tam 5 katoliških škofij: Mohilev, Minsk, Kamijene, Zitomir in Tiraspol, 896 duhovnikov, 614 župnih cerkv, 581 kapel. Danes je tam še ena cerkevica v Moskvi v poslopu francoskega polaništva, ker tam komunizem nima moči — vse drugo je izginilo.

Po pogledu in pod pritiskom »mamicice« Rusije hite tudi njene hčerke preganjati in uničevati Kristusovo Cerkev.

Bilanca, ki jo agencija priobčuje, je porazna — ne toliko za Cerkev samo, ker ona ima obljubo svojega božjega Ustanovitelja, da jo peklenška vrata ne bodo premagala — a porazna je za vernike, ki pod komunisti tripljo in žal premogni odpadajo, vsaj enako porazna pa je tudi za vse ostali svet, ki je označeval vek svobode, pa je danes brez moči vpričo najhujšega duševnega suženjstva, ki je kdaj zadelo s.

„Sloviti“ poeti, fiziki in teologi pri Ljud. tedniku in Prim. dnevniku

Prenos Marijinega poveličanega telesa se ne da soditi po sedanjih fizikalnih zakonih. Poveličano telo živi v drugačem območju božje vsemogočnosti. Pot v rajsko slavo se ne meri na svetlobna leta. Tudi milijoni svetlobnih let se skrčijo na trenutek, kadar Stvarnik vseh svetov hoče in deluje.

»Poete« je povedal, »da svetovi v Rimski cesti so oddaljeni od zemlje milijone let svetlobnih.« Niti Rimski cesta, nam najbližji sistem, kamor spada tudi naše sonce in vsi svetovi, ki krožijo krog njega, vstevši našo zemljo, niti drugi sistem, megla v Andromedi, ni oddaljen od nas en milijon svetlobnih let.

»Cim si v trugi, je končana veselica in ni batil se hudičev« je podložno poetovanje ne le iz krščanstva, ampak tudi iz prepričanja vseh narodov in vseh časov ter največjih mislecev.

O »polni papeški lisagi« in sličen moro speti in pisati le človek, ki sam le iz bisage svoje stranke živi in piše brez vsake svoje lastne trezne miselnosti. To so ljudje, ki nimajo več smisla za kak duhovni ideal in merijo vse le po bisagi, včeraj »sojuzniški«, danes »titovi« (iz Trumanovega žepa), jutri pa, kakor bo — — —

Kdor ne spoštuje več tega, kar je večini naroda nad vse sveto in draga, je renegat in sovražnik naroda. Kaže ob enem, da je skrajno neolikan. Svojo uglico bo našel samo v tisti deželi, kjer zatrjujejo voditelji sto in stokrat, da nimajo nicesar proti veri«.

Veliko nevednost izpričuje »primorski strokovnjak«, da je legenda postala resnica, ko je papež proglašil Marijino vnebovzetje za versko resnico. Le »izobraženi« nevednež ne ve, s kakšno znanstveno natančnostjo delajo največji učenjaki, ne desetletja, ampak stoletja, preden razčistijo vsa vprašanja, ki zadevajo dočiščno versko resnico. Sicer sta pa ignoranca in nadutost tako blizu v sorodnosti, da ignorant v svoji nadutosti meni, da zna kaj več kakor vsečiški strokovnjaki na polju, kamor še ni stopil.

Kako postopa Cerkev, preden proglaši versko resnico, to naj bi si komunistični demagogi vzel za zgled. Vera se ljudem ne komandira: vsaka verska resnica je podprtta z umskimi razlogi in povezana z drugimi resnicami v logično zgradbo. Kr-

iz tega pa zveni slabu prikritu jezo, da si je upal papež v sedanji materialistični dobi proglašiti versko resnico, ki izpričuje poslednjo in najvišjo zmago duha nad materijo in kaže človeštvu zadnji cilj v poveličanju duha in telesa pri Stvarniku.

Cemu se sploh zavzemajo ob proglašitvi verske resnice, kar je notranja verska zadeva Cerkev in njenih vernikov. Ljudje, ki vedno zatrjujejo, da je vera privatna zadeva posameznika in da oni nimajo nič proti veri, taki ljudje bi morali ob sličnih prilikah dosledno molčati. Ce pa ne molče, smemo upravičeno sklepati, da so njihove izjave glede verske svobode neresnične in neodkritosrčne, da so sovražniki vere našega ljudstva in da hočejo to vero s svojim nespametnim in podlim pismenjem omajati.

Prav, da so se izdali; žal nam je pa, da se naš slovenski jezik, ki nam je dragocen svetinja, zlorabi za take podlosti in da slovenski odpadniki prekašajo v svoji nadutosti in nesramnosti brezbožne druge narodov.

Naše revije

Ob zaključku leta je prav, če si malo ogledamo naše revije, ki so izhajale v preteklem letu ter nas seznanjale z novimi vprašanji in novimi ljudmi.

Prvo mesto med temi gre brez dvoma Duhovnemu življenu. To je bila revija obširna po obsegu in bogata po vsebinah. Namen, ki si ga je Duhovno življene postavilo, to je, da hoče nuditi Slovencem v emigraciji bogato zakladnico, v kateri bi lahko dobili poleg tehtnih člankov o sodobnih vprašanjih tudi poljudne članke iz misijonskega življenga in poročila iz življenga slovenskih izseljencev, ta namen je v glavnem dosegla. Nekateri članki so bili morda za večino bralecov preveč strokovnega značaja in bi bolj spadali v kako strokovno revijo, vendar, ker take revije nimamo, so bili na mestu tudi v Duhovnem življenu. Čudno se nam zdi le to, da hočejo vanjo spraviti prav vse, tudi otroški kotiček. Duhovnega življenga vendar ne bomo dajali otrokom v roke! Za otroke imamo na Koroškem listic »Otrok božji« v Italiji pa »Pastirčka«, ki sta oba za naše izseljence v Argentino dosegli, tukaj da si enega ali drugega lahko naročijo za svoje otroke. O »Pastirčku« vemo, da v Buenos Aires tudi hodi. Zato mislimo, da bi v prihodnjem letniku namesto otroškega kotička bolj s pridom upeljali posebno rubriko za slovensko mladino, posebno članske, ki trenutno nimajo nobenega primernega glasila. V tem oziru naj bi man Duhovno življene nadomestilo nekdanji Mentor.

Cena revije je bila v Italiji 170 lire za vsako številko. Vsakomur po tej ceni »Duhovno življene« ni bilo dostopno, vendar bi ga lahko še mnogi drugi naročili, ki jim gre laže za denar in jim ni žal da dati za lepo in bogato revijo. Zato je upanje, da se bo število naročnikov za prihodnje leto še povečalo. Duhovno življene se lahko naroči za Italijo v Gorici v pisarni Dobrodelenega društva, za STO pri č. g. Stanku Janežiču v Mačkoljah (p. Dolina).

Druga revija, ki smo jo dobivali, je bila »Vera in dom«, versko-kulturno glasilo koroških Slovencev. Ta ni bila tako bogata in obširna kakor prejšnja, vendar je za potrebe naših podeželskih ljudi prav zelo primernejša. Izhaja desetkrat na leto v Celovcu. Lani so jo malo reformirali in iz nje napravili glasilo katoliških društev, zlasti katoliške akcije. V ta namen je pripravljala potrebno gradivo za mesečne vstankante in tudi navodila za vodstvo Marijinih druž. Poleg tega je bilo v njej dosti drugih pestrih v koristnih sestankov in tudi povest »Ljudje pod bičem«. »Vera in dom« prinaša tudi lepe ilustracije ter je v oziru precej slična nekdanjem Bogoljubu. Zelo je priporočati, da bi se med našimi verniki v Italiji in na STO-ju bolj razširila. Cena 50 lire za številko je takšna, da jo lahko zmore vsakdo, kdo ljubi lepo in koristno branje. Nekateri italijski ilustrirani tedniki stanejo po 50 in tudi po 100 lire in vendar jih mnogi naših ljudi kupujejo vsak teden in tudi po več na teden. Izgovor torej, da ni denarja, ne drži. Zato naj si »Vera in dom« naroči vsi, ki bi radi imeli lepo versko revijo v družini. Naroči se lahko za Italijo v pisarni Dobrodelenega društva v Gorici Riva Piazzutta 18.

Med revije bi lahko prispevali tudi »Pismo«, ki ga izdaja č. g. I. Kunstler v Angliji za tamkajšnje slovenske begunci. Sprva je izhajalo litografirano, od junija dalje je začelo izhajati tiskano. Prhaja enkrat na mesec. Prinaša vsakovrstne novice iz življenga angleških Slovencev, mesečni koledar, kratke članke za versko življene itd. Po vsebinah je pestro in pa domače, intimne, res »pismo«. Č. g. Kunstler je le želeti, da bi mogel stroške za izdajo svojega »Pisma«, ker gotovo opravlja zelo potrebno in koristno delo med slovensko diasporo v Angliji.

Druge revije so izhajale v Združenih državah Amerike; toda te so nam manj znane, zato ne bomo danes o njih govorili.

Dejstvo, da imamo katoliški Slovenci izven domovine dve bogeti in lepi versko-kulturni reviji, je razveseljivo. Daje nam upanje, da se bo versko in kulturno življene med nami ohranilo. Vendar se moramo svojih revij bolj ekleniti: eni, da bodo v njih sodelovali, drugi, da jih bodo naročali in brali, vsi pa, da jih bomo bolj kot dosedaj ljubili.

Rimska postaja dokončana

Razkristjanjevalno delo OF na Primorskem

Marksizem je materializem

Kaj je namen marksističnih ideologov in marksističnih gibanj, vemo vsi: ustvariti hočejo tak družaben red, ki bo slonel na osnovah dialektičnega materializma. Ta pa uči, da edino, kar obstaja, je materia v večem razvoju, ki se vrši iz nasprotja v nasprotje do novih popolnejših oblik. Tudi človek je le del narave, in zato je tudi človeška družba podvržena občnemu dialektičnemu razvoju na podlagi nasprotij. Gibalo razvoja človeške družbe so pa gospodarski zakoni proizvodnje in izmenjave. To je bistveno, vse ostalo je postransko, izpremenljivo, prigodno. Vsi verski, filozofski, moralni, juridični in slični pojmi so samo izmišljotina človeških možganov in nimajo na sebi nobene resničnosti. So samo nekaka lučina nad realnostjo gospodarskih zakonov, ki edini uravnava življenje in razvoj človeške družbe. In so zato tudi edini, ki so veljavni za človeka in njegovo življenje.

To je miselna osnova vseh marksističnih skupin in strank. To je tem bolj osnova komunistične partije Jugoslavije, ki po ustih svojih prvakov neprestano razglaša, da je prav za prav edina pravoverna partija na svetu, ki se ravna po nepotvorjenih naukah Marksja in Lenina.

Na podlagi takega prepričanja je nujno, da marksisti vidijo svoje nasprotnike v vseh, ki drugače učijo in so drugačnega prepričanja nego oni sami. Med temi jim je velik nasprotnik vsak veren človek, saj je bistvo vere ravno v tem, da človek vidi poleg sebe in naravnega sveta še neki drug nadnaraven svet. Vsled tega je Marks proglašil znano resnico, da je vera opij za ljudstvo; opij zato, ker z vero v ostrianski svet hoče uspavati revolucionarno silo delavskih množic, ki je marksistom potrebna pri razvoju človeške družbe in pri razbijanju sedanjega kapitalističnega reda. Med verami pa velja njihov najhujši srd oni, ki je med verami najtrdnejši in najstrenje organizirana, in to je katoliška vera, organizirana v katoliški Cerkvi. Vero je torej treba odpraviti izmed ljudskih množic in v sled tega je treba med katoličani najprej uničiti Cerkev. To je končni cilj vseh marksistov, za katerega se bori prav tako vroč kakor za uvedbo socialističnega reda. Da to dosežejo, morajo hitro ali počasi pomesti z vso preteklostjo, ki ni v skladu z njihovimi idejami, posebno je treba rušiti v ljudeh vero v duhovnost in vse, kar je z duhovnostjo v zvezi. Novi človek mora vse gledati in presojati le z vidika materialistične dogajanja v zgodbini.

OF je proti Cerkvi

Kako zelo je pri sreu osvobodilni fronti na Primorskem pobijanje Cerkve in njenih ustanov, nam priča ofarsko časopisje. V njem najdemo dan na dan daljše ali krajše izpade na Cerkev, papeža, duhovnike, Vatikan, svetnike, Mater božjo, redovnike itd. Če bi hoteli vse izbrati, bi iz tega članka nastala lepa brošura. Zato naj sledi le nekaj zgledov, da si naši bralec lahko ustvarijo primereno podobo OF in njenih teženj ter ciljev.

Začnimo kar s svetim letom, ki smo ga pravkar zaključili. Vsem, ki smo bili za sveto leto v Rimu, nam je še živo pred očmi podoba nepre-glednih množic, ki so vse leto prihajale po svetoletne odpustke v večno mesto ter se poklanjale sv. očetu. Komunistom po vsem svetu ni šlo v račune toliko navdušenje krščanskih množic, zato so v Italiji in drugod napeli vse sile, da bi sveto leto očrnili. Titovi so sli v tem oziru za svojimi bratci kominformisti, zato da res izpričejo, da so se izlezli v istem gnezdu. Zato je Titovo časopisje v Jugoslaviji in v Italiji, oziroma na STOju vse leto vodilo čvrsto kampanjo klevetanja in smešenja svetega leta. Tako je Ljudska pravica dne 12. novembra 1950 pisala, da je sv. oče ob priliki drugega goriškega škofovskoga romana v Rimu dal preko osebe gori-

škega nadškofa svoj blagoslov italijanskemu imperializmu. Primorski dnevnik seveda ni smel molčati in je zvesto pobiral stopinje za svojimi vrstniki v FLRJ. Vendar tvori višek frontaških napadov na sveto leto »Pavlihova resnična kronika svetega leta 1950« v koledarju OF za leto 1951. Tukaj je nepodpisani pesmar v rimah hotel osmešiti sveto leto in s tem Cerkev, neznani karikaturist je pa v podobah hotel opraviti isto delo. V tem pamfletu, s katerim se zaključuje letošnji koledar OF, se trdi, da je sveto leto bilo krivo vsem nesrečam, ki so zadele človeštvo leta 1950 od vodikove bombe in Titovega spora s kominformom pa do potresov, aretacije dr. Sfilioja in bojev na Koreji.

Ker pisar pamfleta ve, da se on in vsi njegovi pajdači pri Fronti zganejo le, če jih jugoslovanski denar in nezavestno, toda vedno gre premočrto svojemu cilju nasproti, ki je, najprej odtujiti slovensko ljudstvo Cerkvi, nato mu omajati vero v Boga in končno narediti iz njih brezbožne in brezverske ateiste, kot so vsi voditelji sedanja Jugoslavije in že lep del jugoslovanskega ljudstva. To hoče doseči OF od svojih članov in od vseh, ki so kakor koli z njim povezani, in to so: AFŽ, Demokratska fronta Slovencev v Italiji, Zveza slovenske mladine, Planinsko društvo, Pijonirji, Slovensko podporno društvo, Dijaška Matica, ofarska prosvetna društva, SIAU in druge organizacije, ki so kakor koli povezane z OF. Namen vseh teh in sličnih organizacij je vedno isti: Širiti med pristaši vero v ideje jugoslovanske komunistične partije. Kakšne so te, smo pa zgoraj omenili.

OF je proti Cerkvi

Kako zelo je pri sreu osvobodilni fronti na Primorskem pobijanje Cerkve in njenih ustanov, nam priča ofarsko časopisje. V njem najdemo dan na dan daljše ali krajše izpade na Cerkev, papeža, duhovnike, Vatikan, svetnike, Mater božjo, redovnike itd. Če bi hoteli vse izbrati, bi iz tega članka nastala lepa brošura. Zato naj sledi le nekaj zgledov, da si naši bralec lahko ustvarijo primereno podobo OF in njenih teženj ter ciljev.

Začnimo kar s svetim letom, ki smo ga pravkar zaključili. Vsem, ki smo bili za sveto leto v Rimu, nam je še živo pred očmi podoba nepre-glednih množic, ki so vse leto prihajale po svetoletne odpustke v večno mesto ter se poklanjale sv. očetu. Komunistom po vsem svetu ni šlo v račune toliko navdušenje krščanskih množic, zato so v Italiji in drugod napeli vse sile, da bi sveto leto očrnili. Titovi so sli v tem oziru za svojimi bratci kominformisti, zato da res izpričejo, da so se izlezli v istem gnezdu. Zato je Titovo časopisje v Jugoslaviji in v Italiji, oziroma na STOju vse leto vodilo čvrsto kampanjo klevetanja in smešenja svetega leta. Tako je Ljudska pravica dne 12. novembra 1950 pisala, da je sv. oče ob priliki drugega goriškega škofovskoga romana v Rimu dal preko osebe gori-

škega nadškofa svoj blagoslov italijanskemu imperializmu. Primorski dnevnik seveda ni smel molčati in je zvesto pobiral stopinje za svojimi vrstniki v FLRJ. Vendar tvori višek frontaških napadov na sveto leto »Pavlihova resnična kronika svetega leta 1950« v koledarju OF za leto 1951. Tukaj je nepodpisani pesmar v rimah hotel osmešiti sveto leto in s tem Cerkev, neznani karikaturist je pa v podobah hotel opraviti isto delo. V tem pamfletu, s katerim se zaključuje letošnji koledar OF, se trdi, da je sveto leto bilo krivo vsem nesrečam, ki so zadele človeštvo leta 1950 od vodikove bombe in Titovega spora s kominformom pa do potresov, aretacije dr. Sfilioja in bojev na Koreji.

Ker pisar pamfleta ve, da se on in vsi njegovi pajdači pri Fronti zganejo le, če jih jugoslovanski denar in nezavestno, toda vedno gre premočrto svojemu cilju nasproti, ki je, najprej odtujiti slovensko ljudstvo Cerkvi, nato mu omajati vero v Boga in končno narediti iz njih brezbožne in brezverske ateiste, kot so vsi voditelji sedanja Jugoslavije in že lep del jugoslovanskega ljudstva. To hoče doseči OF od svojih članov in od vseh, ki so kakor koli z njim povezani, in to so: AFŽ, Demokratska fronta Slovencev v Italiji, Zveza slovenske mladine, Planinsko društvo, Pijonirji, Slovensko podporno društvo, Dijaška Matica, ofarska prosvetna društva, SIAU in druge organizacije, ki so kakor koli povezane z OF. Namen vseh teh in sličnih organizacij je vedno isti: Širiti med pristaši vero v ideje jugoslovanske komunistične partije. Kakšne so te, smo pa zgoraj omenili.

Ni potrebno, da bi navajali še ostale misli tega »malo duhovitega poemata« frontaške nesramnosti. Hočemo le poudariti, da je Soča ta koledar priporočala, če da mora priti v vsako slovensko družino.

OF je proti češčenju svetnikov

Za svetim letom pridejo na vrsto svetniki. Tudi teh se je lotilo frontaško časopisje. Posebno oster je članek v Pr. dnev. z dne 19. nov. 1950. Naslov članka je »Beatifikacija vojnega hujščaka Pija X.« in podnaslov »Sedanji papež je povzdignil do »slave oltarja« nerazgledanega nasilneža in sovražnika Slovanov, ki nosi dobršen del odgovornosti za nastanek prve svetovne vojne.« Že naslov nam dovolj pove, kaj članek vsebuje. Vrsto laži in klevet, ki jim hoče dati videz resničnosti s citati iz neke knjige Françoza Mare-Bonneta, ki je pisatelj podoben pisec članka v Primorskem dnevniku. Prav tako so lažnivi vsi ostali citati, s katerimi hoče dokazati svoje trditve. O Piju X. imamo v slovenščini živiljenjepis, ki ga je izdal Goriška Mohorjeva družba z naslovom »Živi ogenj.« O njem so na Slovenskem sploh pisali razni možje v revijah in časopisih. Toda do sedaj ni še nihče odkril »strašnega dejstva«, da je bil vojni hujščak in sovražnik Slovanov. Šele Primorskemu dnevniku je pridržana prednost, da odkrije tu pa tam kačo novo Ameriko.

Zakaj pa »Pr. dnevnik piše podobne članke je povedano na koncu: »Jasno je torej, da Pij X. ni bil nikak svetnik, temveč človek, ki je bil zelo usoden za človeštvo.« Danšnji papež Pij XII. Pacelli ga je dvignil do »slave oltarja.« (Kolikor je nam znano, se to še ni zgodilo, vendar je upanje, da bo kmalu prislo do tega. Op. ured.). Morda zato, ker je imel od ranega detinstva do svoje smrti nad posteljo sliko blažene device Marije, ker je gojil njen kult, ker je hodil k obhajilu, ker je bil v vsem skromen tako v kulturi in znanju jezikov in knji-

ževnosti, da so o njem govorili, da je postal preprost kmet do smrti. Postavljal takega svetnika na oltar, se pravi storiti novo provokacijo proti nam.« (Kdo je ta »nam«, uredništvo Pr. dn. ali njegova višja instanca v Ljubljani in Beogradu? Op. ured.). S takim zaključkom, ki je prava mojstrovina budalosti, kot vsak uvideven bralec lahko vidi, je Pr. dnevnik hotel udariti po dveh papežih, po Piju X. in sedanjem Piju XII., ter oba pokazati kot nasprotnika Slovanov in Slovencev. Ker računa na omejenost svojih 50 bralcev, ki črpajo vso modrost iz komunistične literature, mu je morda tu di uspelo.

OF zasmehuje češčenje M. B.

Že iz do sedaj citiranih odlomkov iz Pr. dnevnika in iz koledarja je razvidno, koliko spoštovanja izkazu-

je frontaški tisk Mariji Devici. Ta jim je v resnici oster trn v peti. To so pokazali posebno ob priliki proglašitve Marijinega vnebovzetja. Zagrebški Vjesnik od 4. nov. 1950 je trdil, da je resnica o Marijinem vnebovzetju pravi napad na človeški razum, napad, katerega se je poslužil papež v zvezi s kapitalisti, da si podaljša eksistenco. V zgoraj navedenem koledarju se pa norca delajo iz Marijinega romanja:

»Zaman okrog nosili so Marijo, zaman stotisoči so v Rim hodili in tam prižigali debele sveče. Dogodki žalostni so se vrstili naprej, ponavljale so se nesreče... celo v procesijah so otročici življena brez potrebe žrtvovali...«

Če hoče kdo zasledovati pisanje frontaškega časopisa o Mariji Devici bo našel še veliko podobnih evtet v vseh njihovih časopisih.

(Nadaljevanje)

GOSPODARSTVO

STEVILO IN ZAPOSLENOST KMEČKIH DELAVCEV V ITALIJII

30. junija 1950 je bilo v seznamih kmečkih delavcev

2,933,000 moških in

1,400,000 žensk.

Vsi skupaj so bili zapošleni lansko leto 822 milij. dni ali okoli 196 dni na osebo. Torej so morali praznovati 175 dni in seveda v teh dneh ni bilo dohodka za življenje. — Od tod izvira težki gospodarski položaj kmečkih delavcev.

IZVOZ ITALIJANSKEGA TOBAKA

V proračunskem letu 1949-50 je znašala vrednost tobačnega izvoza iz Italije znatno sveto 4.128 milijonov lir. V prvem treh mesecih tekočega proračunskega leta se je izvoz povečal za 233 milijonov lir. Nedavno pa je italijanska monopolna uprava sklenila dogovore za dobavo Zapadni Nemčiji 3 milijone kg surovega tobaka, Nizozemska pa 11,70.000 kg.

ZAVAROVANJE KMETIJSKIH PRIDELOKOV

v državni režiji je izvedeno v USA. Kmetje se lahko zavarujejo proti povodnjim, suši, toci in drugim vremenskim neprikljukom. — Predno pa se vpelje zavarovanje v kakšni pokrajini, se mora izraziti vsaj tretjina vseh kmetovalev dotične pokrajine, da se želijo zavarovati. Ker je zavarovanje prostovoljno, je ta tretjina potrebna za pocenitev celotnega upravnega aparata. — Zavarovanje je letno ali pa tudi za več let.

TAKE SO KRAVE

Dne 5. novembra je bila živiločrska razstava v Parmi, kjer je bilo razstavljeno govedo predvsem sivorje ſlavarske oziroma alpske pasme. Posestnik Lina Josip iz Sorbole je razstavil 20 krav, od katerih da vsaka nad 6000 litrov mleka v 280 dneh, torej med dve dni otelitvama. Vse te krave izvirajo od krave »Nanna«, ki je dala po sedmi otelitvi 11.000 kg mleka. Imela je 10 hčera, ki so dale po drugi otelitvi vsaka v srednjem po 5322 kg mleka.

TELE NAJ NE BO PRIVEZANO K JASLIM

Za tele je najbolje, da se prosti giblje. S par koli in par deskami se prav po eni lahko napravi primerna staja, kjer se vredno tudi male, prav nizke jasli.

Kdor pa priveze teleta k navadnim jaslim, ima večkrat v hlevu živali s vgljibljenim hrbotom, s tako imenovanim sedlem.

Taka žival ni ne lepa in tudi ne posebno dobitkonosna.

dal nazivati od drugih kar tako z »adjunktom«, nego je vedno popravljal: »odnosi, prosim, sodni adjunkti, kveti tovariš njegev je bil tudi adjunkt, toda samo — »adjunkta.« Ta gospod — davčni adjunkt Oreh — pa je bil popolnoma nasprotno onega sodnega adjunkta: mnogo mlajši, male, giblje postave, okroglega nežnegoglica z majhnimi temnimi brkicami pod nosom. Tudi v značajih si nista bila slična; ali omenjam naj samo jedno stran, katero je iz prizora pri obedu že vsak lahko sam uganil. Sodni adjunkt je bil skop, tovariš njegov pa nič manj, kakor to. O prven so po vsem trgu govorili, da nosi dve trčljini svoje plače in še več v ljubljansko hramilnico, drugi pa je s svojo, prav za polovic manjšo plačo še enkrat tako dobro živel, nego oni, toda prihranil ni niti vinjarja.

A takor povsed, tako tudi tu! Ta dva v marsičem tako nasprotna si moža sta izvrstno razumevali in ljudje so govorili, da sta iskrena prijatelja.

»Kaj bomo pa večerjali, Marijanica?« je vprašal sodni adjunkt po končanem

ko vedo, kje ima svojo staro, zapuščeno ljubico; preroskuje — ako je novince oženjen — kako se bo vedla njegova sovra, katera še, Bog zna kje — perlo in posodo za selitev v zaboje spravlja; vedo celo, po koliko mesec se bo v tej novi rodbini na teden kupovalo in zavzalo v eventuelno, koliko se ga bo pláčevalo, koliko pa na upajanje jemalo. Najtajnejše stvari niso več tajne, živiljenje vsakega leži v nekaj dneh kakor odprtia knjiga pred občinstvom. Za onega pa, ki odlaja, ne menijo se mnogo: dva rečeta morda: »Škoda zanj« a vsi drugi govorijo: »Bog ga nesi!« In tako se suče svet povsed enako v povsod že stoletja; vsaj misliti si ne moremo drugače!

A kdor pride, vsak najde nekaj sorodnega, vsak se udomači kakor »svinska trta«, po izrazu pesnikovem:

</

DOPISI

Božični prazniki v Bregu

Breg je velik del Tržaškega ozemlja. Obsegajo kar pet župnih. Zbrali smo nekaj drobnih in pestrih božičnih poročil iz treh breških vasi in vam jih objavljamo:

B O R S T : O Borstu pa malokdaj berete v našem listu. Saj znamo piseti in sicer vsi. Tu pa je ravno krivda, ker se tako zanašamo drug na drugega in tako vedno kratko potegnemo. — Letošnji božični prazniki so bili pri nas nekaj izrednega. Naša dekleta so nam zaigrala lepo igro »Nežka z Bledu«. Kar češ noč smo dobili v Borstu veliko katoliško dvorano, ki smo je res veseli. Velika je kakor bažoviška, široka tudi, le visoka ni tako in obliko kleti ima. Nahaja se pod hišo naših sester. Na božični večer in na Štefanovo smo v tej naši provizorni dvorani preživeli prav vesele urice oddih. Ponosni smo na naša dekleta, ki so tako pogumno nastopila. Na Štefanovo se je predstave udeležila tudi lastnica hiše, devetdesetletna gospa Mučič Marija, ki je rekla v solzah tako: »Gospod, 90 let imam. Nikoli v svojem življenju nisem bila na veselicu in sedaj pa jo gledam v lastni hiši. Zelo sem vesela!« — K tej veseli novici pa še eno z druge strani: Tam na sveto noč se se priklatali v našo vas neki fantje, ki so poleg drugih nerodnosti pokvarili cerkveni portal in razhili tristo let star kamen pri zunanjem cerkvenem vhodu. Kdo so bili ti »junaki«, v Bregu dobro vemo, drugi pa si tudi lahko mislite.

B O L J U N E C : Pod Borštom sedi Boljunc. Kakor za Jožefovo v Riemannje tako hiti za Štefanovo vse v Boljuncu. To je še edina vas, v kateri se je ohranilo kamenjanje sv. »Štefana«. Ta reč ni prav za prav nič drugega kot veliko vrvenje ljudi in tam po končanem blagoslovu dobreih deset minut zabave z metanjem sadja. Otočad se seveda tega veseli in se po svoje zabava do mile volje. Odlični streliči imajo tu kaj lepo priliko za svojo spremnost. Kakor smo videli letos, so otroci presiti, da bi lovili sadje in ga jedli, ampak so ga metali nazaj med odrasle, tako da se je vse razbilo. Tako bodo pametna dekleta kaj malu prišla do sklepov, da se za tak početje ne izplača trošiti denarja. Pri letosnjem kamenjanju pa je bilo najlepše še to, da so komunisti v »Delus« povabili vse mlade pionirje, naj pridejo v Boljuncu na kamenjanje sv. Štefana. A se ne sliši to že neumno? Kako morejo kaj takega sploh napisati?! Čudno, da ni prilomstil še »Dede mraže« in takoj bi bilo res kamenjanek. — Vsi številni izletniki, ki so od vseh strani prihitali v Boljunc, so gotovo opazili popravljen boljunki zvonik. Tudi cerkev je znatnej očiščena, da se počutiš kar prijetno v njej. Sedaj je veliko bolj sveta kakor prej in prav to ugaja domačinom kakor vsem izletnikom.

D O L I N A : Za Boljuncem te pot zanese v Dolino. To je središče našega Brega. Sedaj je tam sedež občine, pred leti je bila celo dekanija. V Dolini so imeli pred božičem kar pravo odreško tridnevno. V četrtek pred božičem so igrali v otroškem vrtcu, v petek je bil slovenski večer, v soboto pa božična igra v ljudski šoli. Ceprav so vse trije prostori, v katerih se je vse to odigravalo, kaj majhni, je vendar lepo število Dolinčanov videlo te prireditve. Pri vsaki prireditvi so se odkrili pravi novi talenti. Ze tam v vrtcu se opazi veliko napredka zlasti v ravanju, kar je značilna dolinska točka pri izletnikom.

D O L I N A : Za Boljuncem te pot zanese v Dolino. To je središče našega Brega. Sedaj je tam sedež občine, pred leti je bila celo dekanija. V Dolini so imeli pred božičem kar pravo odreško tridnevno. V četrtek pred božičem so igrali v otroškem vrtcu, v petek je bil slovenski večer, v soboto pa božična igra v ljudski šoli. Ceprav so vse trije prostori, v katerih se je vse to odigravalo, kaj majhni, je vendar lepo število Dolinčanov videlo te prireditve. Pri vsaki prireditvi so se odkrili pravi novi talenti. Ze tam v vrtcu se opazi veliko napredka zlasti v ravanju, kar je značilna dolinska točka pri

izletnikom.

»Izrezek, bržolo — oh, srno imamo danes, srno!«

Zvečer gospoda nista bila stalno naročena, plačevati je bilo posebej in sproti, torej tudi dražja jed.

»Oh, srno, srno! Pojdite, pojrite, gotovo jo imate že tri tedne v polivki!«

»Ne, gospod adjunkt!«

»Sodni — adjunkt, Marijanica!« omenil je s repim pogledom Zgaga.

»Prav sveža je, gospod sodni adjunkt!«

»Ali imate kaj drugega — za večerjo?«

»Ledvice, jetra...«

»To ni nič, nič...«

Klobase, suhe klobase...«

»Seveda! Vse leto stare! Béži, béži!«

»Vampere...«

»Oj, teh sem že sit!«

»Malo sira?«

»Črvivega — kaj ne?«

»Potem pa ne vem več!« reče Marijanica ter se šegavo namazne.

»Morda imate kaj mrzlega — fižola?« — nasmehuje se Oreh.

vsaki mladinski prireditvi. — V vsem ostalem so prazniki v Dolini potekli v najlepšem miru in zadovoljstvu, to pa le zato, ker je nekaj razgrajačev odpotovalo v bližnje breški vasi in vam jih objavljamo:

B O R S T : O Borstu pa malokdaj berete v našem listu. Saj znamo piseti in sicer vsi. Tu pa je ravno krivda, ker se tako zanašamo drug na drugega in tako vedno kratko potegnemo. — Letošnji božični prazniki so bili pri nas nekaj izrednega. Naša dekleta so nam zaigrala lepo igro »Nežka z Bledu«. Kar češ noč smo dobili v Borstu veliko katoliško dvorano, ki smo je res veseli. Velika je kakor bažoviška, široka tudi, le visoka ni tako in obliko kleti ima. Nahaja se pod hišo naših sester. Na božični večer in na Štefanovo smo v tej naši provizorni dvorani preživeli prav vesele urice oddih. Ponosni smo na naša dekleta, ki so tako pogumno nastopila. Na Štefanovo se je predstave udeležila tudi lastnica hiše, devetdesetletna gospa Mučič Marija, ki je rekla v solzah tako: »Gospod, 90 let imam. Nikoli v svojem življenju nisem bila na veselicu in sedaj pa jo gledam v lastni hiši. Zelo sem vesela!« — K tej veseli novici pa še eno z druge strani: Tam na sveto noč se se priklatali v našo vas neki fantje, ki so poleg drugih nerodnosti pokvarili cerkveni portal in razhili tristo let star kamen pri zunanjem cerkvenem vhodu. Kdo so bili ti »junaki«, v Bregu dobro vemo, drugi pa si tudi lahko mislite.

Splošno se lahko reče za vse breški vasi, da so bili letos božični prazniki prav lepi, veliki. V cerkvah se je zbiralo veliko več ljudi kakor lansko leto. Neugnane fantje bo pa treba drugače poučiti, kako odrasli gledamo na njihovo obnašanje.

Božično romanje tržaških otrok

Na dan Nedolžnih otrok se je marsikov Tržačan ustavil in gledal cele vrste osih pridnih šolarjev, ki so v skupinah hodili od cerkve do cerkve in po svoji stari navadi obiskovali jaslice. Otroci iz Brega so doživeljali v cerkvi na Julijski cesti veliko iznenadenje. Prisotni pater je brez vijeho vedenosti posnel na trak pesem »Glej zvezdice božje, ki so jo kmalu potem slišali po zvočniku iz jaslice. Letos smo odkrili zopet nove in za mnoge najlepše jaslice in sicer v nemški cerkvi ul. Giustielli. Svetujemo vsem, naj si jih gotovo ogledajo. — Popoldne smo se zbrali v cerkvi na Montuzzi in opravili kratko skupno pobožnost. Nato pa vsi v veliko dvorano Ljudskega doma. Kar zgubili smo se v njej, tako lepa in velika je. Saj ste jo že videli. Tu je stopil pred nas pogumni deček od sv. Jakoba in nam povedal tako lepo in dolgo božično declamacijo, da zasluži vso pohvalo. Mali poslušalec so ga nagradili z dolgim ploskanjem. Prav tako tople smo sprejeli male bazoviške psvke, ki so nam prav lepo zapale več dvoglasnih božičnih pesmi. Tu se je videlo, da dobro pripravljen majhen zbor z luhkoto obvlada veliko dvorano. Pri teh malih pevcih si imel vti, da lahko vsak pevec točno, samostojno zapoje vsako pesem. Tako enotna dvoglasnega mladinskega pejsa že zlepja nisi v Trstu slišal. — Za konec smo gledali prav lep film »Mayrica nad reko«. Krasna vsebina, lepo petje, lepe slike, izredno zabavna vsebina in obenem nevsi. Ijivo podnebna, taka je oznaka tega pravrstnega mladinskega filma. Le škoda, da tehnično tako improvizirana filmska predstava ne more biti brez hibe. — Zaradi burje je bila letos manjša udeležba kakor lansko leto. Slišali smo tudi, da je nekatere vasi in njihovo mladino zmotil »deček mraže«, ki je ravno — ne bodi ga treba — tisti dan kolovratil po tržaški okolici. Kdo je »deček mraže«, ki nastopa ob novoletni jelki, to vsi veste. »Dedku« svetujemo, naj se mraza hoji, sicer ga bo gotovo pobral in drugo leto ne bo njega in ne novoletne jelke! Slovenski otroci ljubijo jaslice in božičnega Ježuščka. Deček mraž in novoletna jelka pa sta jim staja učenoste!

Božične pesmi v Doberdobu

V naši prostorni farni cerkvi bo na praznik sv. Treh kraljev odmevala božična pesem kot še nikoli. Napovedano je, da bodo kraski cerkveni pevci zapeli cel venček tako lepo donečih naših božičnih pesmi božjemu Detetu v čast. Pevci iz sovjnjih Jamelj, Vrhov sv. Mihaela, Dola in domaći bodo po skupnem nastopu pri litanijah nastopali posamezno, ob koncu se bo pa zopet vseh 80 pevcev združilo v prensljivi: Sveti noč... Na praznik sv. Treh kraljev zato le v Doberdobu, kjer bo ob 2.30h v cerkvi kar pravi koncert božičnih napevov:

»To bi bilo nekaj!« oritrdi Zgaga, »v zemlhom in oljem.«

»Nimamo!«

»Prekleta krčma! Še jesti ne dobi človek za svoj, za drag denar!« zarohni sodni adjunkt.

»Kaj pa krompirja? Krompirja skuhaj-te« sili Oreh.

»To se lahko zgodi!« pritrdi Marijanica.

»Izvrstno! Izvrstno!« reče Zgaga naglašajoč in zategujč drugi zlog te besede.

»Skuhajte mi deset krompirjev — nič manj — pa lepi, veliki morajo biti.«

»Kakor buče!« nasmeje se deklica.

»No, no, lej jo, sedaj se bo še posmehovala? Torej krompirja, da veš, Marijanica!«

»Ali imate kaj drugega — za večerjo?«

»Ledvice, jetra...«

»To ni nič, nič...«

Klobase, suhe klobase...«

»Seveda! Vse leto stare! Béži, béži!«

»Vampere...«

»Oj, teh sem že sit!«

»Malo sira?«

»Črvivega — kaj ne?«

»Potem pa ne vem več!« reče Marijanica ter se šegavo namazne.

»Morda imate kaj mrzlega — fižola?« — nasmehuje se Oreh.

vsaki mladinski prireditvi. — V vsem ostalem so prazniki v Dolini potekli v najlepšem miru in zadovoljstvu, to pa le zato, ker je nekaj razgrajačev odpotovalo v bližnje breški vasi in vam jih objavljamo:

Splošno se lahko reče za vse breški vasi, da so bili letos božični prazniki prav lepi, veliki. V cerkvah se je zbiralo veliko več ljudi kakor lansko leto. Neugnane fantje bo pa treba drugače poučiti, kako odrasli gledamo na njihovo obnašanje.

Božično romanje tržaških otrok

Na dan Nedolžnih otrok se je marsikov Tržačan ustavil in gledal cele vrste osih pridnih šolarjev, ki so v skupinah hodili od cerkve do cerkve in po svoji stari navadi obiskovali jaslice. Otroci iz Brega so doživeljali v cerkvi na Julijski cesti veliko iznenadenje. Prisotni pater je brez vijeho vedenosti posnel na trak pesem »Glej zvezdice božje, ki so jo kmalu potem slišali po zvočniku iz jaslice. Letos smo odkrili zopet nove in za mnoge najlepše jaslice in sicer v nemški cerkvi ul. Giustielli. Svetujemo vsem, naj si jih gotovo ogledajo. — Popoldne smo se zbrali v cerkvi na Montuzzi in opravili kratko skupno pobožnost. Nato pa vsi v veliko dvorano Ljudskega doma. Kar zgubili smo se v njej, tako lepa in velika je. Saj ste jo že videli. Tu je stopil pred nas pogumni deček od sv. Jakoba in nam povedal tako lepo in dolgo božično declamacijo, da zasluži vso pohvalo. Mali poslušalec so ga nagradili z dolgim ploskanjem. Prav tako tople smo sprejeli male bazoviške psvke, ki so nam prav lepo zapale več dvoglasnih božičnih pesmi. Tu se je videlo, da dobro pripravljen majhen zbor z luhkoto obvlada veliko dvorano. Pri teh malih pevcih si imel vti, da lahko vsak pevec točno, samostojno zapoje vsako pesem. Tako enotna dvoglasnega mladinskega pejsa že zlepja nisi v Trstu slišal. — Za konec smo gledali prav lep film »Mayrica nad reko«. Krasna vsebina, lepo petje, lepe slike, izredno zabavna vsebina in obenem nevsi. Ijivo podnebna, taka je oznaka tega pravrstnega mladinskega filma. Le škoda, da tehnično tako improvizirana filmska predstava ne more biti brez hibe. — Zaradi burje je bila letos manjša udeležba kakor lansko leto. Slišali smo tudi, da je nekatere vasi in njihovo mladino zmotil »deček mraže«, ki je ravno — ne bodi ga treba — tisti dan kolovratil po tržaški okolici. Kdo je »deček mraže«, ki nastopa ob novoletni jelki, to vsi veste. »Dedku« svetujemo, naj se mraza hoji, sicer ga bo gotovo pobral in drugo leto ne bo njega in ne novoletne jelke! Slovenski otroci ljubijo jaslice in božičnega Ježuščka. Deček mraž in novoletna jelka pa sta jim staja učenoste!

Božične pesmi v Doberdobu

V naši prostorni farni cerkvi bo na praznik sv. Treh kraljev odmevala božična pesem kot še nikoli. Napovedano je, da bodo kraski cerkveni pevci zapeli cel venček tako lepo donečih naših božičnih pesmi božjemu Detetu v čast. Pevci iz sovjnjih Jamelj, Vrhov sv. Mihaela, Dola in domaći bodo po skupnem nastopu pri litanijah nastopali posamezno, ob koncu se bo pa zopet vseh 80 pevcev združilo v prensljivi: Sveti noč... Na praznik sv. Treh kraljev zato le v Doberdobu, kjer bo ob 2.30h v cerkvi kar pravi koncert božičnih napevov:

»To bi bilo nekaj!« oritrdi Zgaga, »v zemlhom in oljem.«

»Nimamo!«

»Prekleta krčma! Še jesti ne dobi človek za svoj, za drag denar!« zarohni sodni adjunkt.

»Kaj pa krompirja? Krompirja skuhaj-te« sili Oreh.

»To se lahko zgodi!« pritrdi Marijanica.

»Izvrstno! Izvrstno!« reče Zgaga naglašajoč in zategujč drugi zlog te besede.

»Skuhajte mi deset krompirjev — nič manj — pa lepi, veliki morajo biti.«

»Kakor buče!« nasmeje se deklica.

»No, no, lej jo, sedaj se bo še posmehovala? Torej krompirja, da veš, Marijanica!«</p